

KARYS

Eina sykį savaitėje.

Kaina: 3 mėn. 10 auks.,
6 mėn. 20 auks., 12 mėn.
35 auks. Atskiri numeriai
— 80 skatelių —

Adresas: Kaunas, Lai-
svės Alėja 12 Nr. «Kario»
Redakcija. Telef. 90 Nr.

Nr. 43 (127)

Kaunas, 1921 m. spalio mėn. 27 diena.

III metai.

A. † A.

5-tos baterijos viršyla Šliažas Povilas

kilęs iš m. Pasvalio 29 m. amžiaus po sunkios 4 dienų vidurių ligos mirė Kaune 1-oj karo ligoninėj š. m. spalio mėn. 16 d. Ir palaidotas Kauno kapinėse 19 d.

Viršyla Šliažas buvo tarnavęs Rusų armijoje 7 metus, kur daug visokių nelaimių patyrė; daug sykiu dalyvavo kautynėse, 3 sykius buvo sužeistas, paskiau pateko vokiečių nelaisvėn. Sugrįžęs 1918 m. pabaigoj Lietuvon iš pradžios buvo sumobilizuotas į kariuomenę, bet paskui galėdamas išstoti pasiliko tarnauti savanoriu. Tarnaudamas savo tėvynei taip gi dalyvavo daug sykiu kautynėse pavyzdž.: ties Radviliškių, Seinai, Čipliškiais, Kapčiamiesčių ir Giedraičiais, kur buvo narsiausiu iš visų ir visad gero ūpo. Apsuptas lenkų prasimušė su keliais kareiviais ir grįžo pas savuosius. Už narsumą buvo pristatytas apdovanoti „Vyties Kryžium“ 1-mo laipsnio. Jo darbas ir pasišventimas Tėvynei yra neaprašomi. Jam nieko nebuvo neišpildoma.

Tebūne Tau, brangus drauge lengva Tėvynės žemėlė, dėl kurios Tu kovojai. Nors ne su ginklu rankose Tu savo gyvastį padėjai ant Tėvynės aukuro, bet vistiek Tu aukojai ją ir nesigailėjai dėl Tėvynės, kuriai parodei, jog esi tikras ir ištikimas jos sūnus.

Tu nuo mūsų atsiskyrei, bet Tavo mintys ir darbai liks per amžius mums atmintyje.

Nullūde 5-tos baterijos kareiviai.

Mūsų spaudos reikalai Pabaltjūry.

Mes dar gerai atsimenam estų, latvių ir lietuvių žurnalistų pasitarimą, kuris įvyko Kaune š. m. gegužės 30 d. — birželio 3 d. Kas dalyvavo tame pasitarime dar geriau atsimena tų trijų draugingų tautų žurnalistų (rašytojų) ūpa, kuris tą valandą vyravo. O ūpas buvo toks: gana mūsų žodžių, reikia gyvas darbas dirbti! Ir to gyvo darbo siekdami, trijų Pabaltjūrio valstybių žurnalistai vienu balsu priėmė šią rezoliuciją:

„Pirmasis Estijos, Latvijos ir Lietuvos žurnalistų pasitarimas, pažymėdamas tų trijų kraštų interesų bendrumą politikos, ekonomijos ir kultūros atžvilgiu ir matydamas reikalo artimiausiai veikti tų kraštų žurnalistų sąjungoms, sprendžia, kad po šio pasitarimo, kaip galima, artimiausioj ateity turį įvykti Rygoj ben-

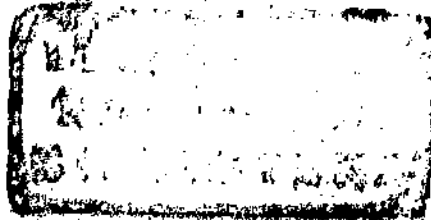
dras kongresas platesniais pagrindais. Laiką kongresui nurodys Latvių žurnalistų sąjunga. To kongreso uždavinys galėtų tarp kitko būti Pabaltjūrio valstybių žurnalistų sąjungos realizavimas. Nelaukdamas susaukiant to bendro kongreso, pasitarimas randa reikalinga tuoju užmegsti nuolatinus ryšius tarp Estijos, Latvijos ir Lietuvos žurnalistų draugijos per bendrą centrinį biurą. Biuro uždavinys — laikyti nuolatinį ryšį tarp žurnalistų draugijų, turint tikslo bendrai, daugiau specialiai informuoti politikos, ūkio ir kultūros dienos klausimais... Bendra informacija apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyvenimą ligi šiol labai aprėžta, todėl pasitarimas randa, kad reikalinga kreipti oficialių informacijos įstaigų dėmesį informacijų skaičiui padidinti“...

Taip aišku, taip gyva, taip suprantama! Tai buvo pasakyta ir nutarta prieš penkis mėnesius. O ar jau kas šiandien padaryta? Rodos nė žingsnio nepažengta priekini! Kas kaltas, kas nekaltas — nesvarbu. Svarbu tik, kad mūsų spaudos pozicija Pabaltjūry šiandien dar labai silpna. Štai gyvas pavyzdys. Atsidėjus peržiūrėta iš spalio 13—17 d. šie latvių laikraščiai: *Valdības Vestnesis, Latvijas Kareivis, Jaunakas Sinas, Sozialdemokrats, Latvijas Wehstnesis, Latvijas Sargs, Brihva Seme, Latvīs*, — ir rasta tik mikroskopinės telegramos apie mitingą Kaune (prieš lenkų pogromus Vilniuj) apie įvykius Vilniuj, apie paminklo dėl laisvės žuvusiems pastatymą... tik mikroskopinės telegramos! Tai kas mus išgirs, kam pasakysim savo valstybės laimėjimus ir kančias jei teįstengsim tik porą trejetą žodžių paskelbti mums draugingų kalmynų laikraščiuose? Kas mus pažins, jei mūsų trumputes žinutes apipilia P. A. T. ir P. P. A. (lenkų telegrafo agentūros) sistematingomis, plačiomis ir priešingomis žiniomis net mūsų palankių kalmynų spaudoj? Antrą vertus ką mes pažinsime, jei mūsų spaudos darbininkai neturi artimų santykių su kalmynais ir kitomis valstybėmis? Latvių, estų, suomių žurnalistai važinėja beveik po visą Europą, kelia savo valstybių reikalus svetur, o savo spaudoj rašo pillečiams ką kitur patyrę — spauda gyva, pillečiams platesnio valstybingumo duoda. Ir mes viso to turim visomis išgalėmis siekti: turim sustiprėti Pabaltjūrio spaudoj, turim užmegsti ryšius su kitų valstybių spaudos darbininkais. Tačiau to pasiekti galima tik organizuotai. Metas, jau metas kam pridera pasirūpinti įkūnyti tai, kas buvo nutarta estų, latvių ir lietuvių žurnalistų pasitarime Kaune.

J. L.

Visų blogiausias pasiryžimas kare yra niekam nesiryžti.

Loor.

Kapit. Kaunas.

Ginkluotos pajėgos klausimu.

(Tęsinys).

Milicinė kariuomenė galima tokioje valstybėje, kurioje kultūra yra aukštame laipsnyje. Ar gi mūsų kultūra per 3–5 metus taip aukštai pakilo, kad drįstume daryti eksperimentus? Leninas pasirinko savo eksperimentams rusų „mužičką“, o Lietuvos „mužikėlį“ nepatarčiau naudoti eksperimentams. Gali būti visiems riestai.

Nors Lietuvoje lietuvių tauta absoliučiai didesnė už visas kitas tautas, bet milicinė kariuomenė prie dabartinio tautinio antagonizmo visai negalima, nesitariant valstybės pavojum. Tautų susidraugavimas bendrą darbą dirbti yra labai sunkus, reikalauja daug fakto, išvermės ir laiko. Jeigu dar tautų mišinyje pažymėsime bolševizmo pavojų, tai susidaro visai nepalanki dirva milicinei kariuomenei, kuri gali būti visokių galimybių pradžia.

Milicinė kariuomenė bus žalinga jau todėl, kad mūsų tėvynėje tautos nevienos kultūros. Viena tauta stengtųsi kitų tautų pirštais žarijas graibyti. Pavyzdžiui, gana pas mus gausingi žydai. Jeigu jau dabar, demokratinėje valstybėje, turėdami politines ir kitokios laisvės, stengiasi sprukti iš kariuomenės visokiais būdais, o fronte jų visai beveik nematyti, tai milicinėje kariuomenėje žydai ir kiti į juos panašūs išvažiuos į kariuomenę užsėdę ant gudo arba ant to paties lietuvio. Našta nelygiai kris piliečiams. Visas tokias gudrybes be abejo sunaudotų mūsų priešai ir demagogijai būtų plati dirva.

Jeigu imama buvusi Rusijos armija subrimo pavyzdžiu, tai, pasakyčiau, ne visai tikslus pasirinkimas. Kodėl šiame atvejuje nepaimti vokiečių armijos, arba kitų kultūringesnių valstybių?

Kodėl rusų armija subiro, tai majorui Zubriui turi būti gerai žinoma. Rusų armija subirėjo tuomet, kuomet ją suprovokavo pati vyriausybė. (Sovieta Rabočich ir Soldatskich Deputatov įsakymas 1 Nr.). Jie apgalvoję sugriovė armiją bijodami seno režimo sugrįžimo. Todėl išplaukė visoki karieristai, kurie padėjo sugriauti armiją. Kad armija sudaro savitą gyvenimą yra aišku prityrusiam kariui, bet ne tiems, kurie kariuomenės nekenčia. Kad rusų armija buvo sutvarkyta nevykusiai, tai paprastas tradicinis caro režimo apsireiškimasis. Garsus publicistas Petrovas Kazaniuje per vieną mitingą pasakė: „Vienas vokiečių galvočius apie rusų tautą išsitarė, kad tai yra sąšlavų statinė sukalta surūdijusiais lankais. Surūdiję lankai trūks—statinės šulai išvirs ir sąšlavomis bus galima įtręsti vokiečių dirva“. Caras krito, statinė sugriuvo ir kieno dirvą tręš, dar sunku įspėti. Tad rusų armija panašiai buvo suorganizuota. Bene kas nežino, kad rusų kareivis buvo gana išvermingas, bet juo maža tesirūpino. Arba rusų armijos oficeriai... nieko kultūringo kareiviui nedavė. Rusų armija specifiniai dalijosi į dvi rūšis — oficerių ir kareivių. Kareivis buvo gujamos, nekenčiamas iš visur vejamas. Visuomenė bene geriau atsinešė prie kareivio? Tokioms apystovoms susidėjus, kariuomenės pamatas buvo slidus. Jeigu turime daug patyrimo iš rusų armijos, tai pas mus tų defektų turime vengti, turime armijai duoti naują kryptį, kuri atitiktų mūsų gyvenimo sąlygoms, bet nebėgti ir šaukti, kad nuolatinė kariuomenė išsigyvena. Profesorius generolas leit. Michnevičius pažymi, kad tautų perėjimas prie milicinės kariuomenės reiškia tautos apsnūdimą.

Majoras Zubrys operuoja morallu ryšiu. Aišku, kad morallis armijos stovis yra brangiausias. Jeigu armija nustoja moralės pažymių—jau ne armija, bet netvarkinga masė. Bet man neaišku, kodėl morallis ryšis pasinėjo majorą Zubrį prie milicinės kariuomenės? Bene milicinėje kariuomenėje morallis ryšys gali būti geresnis, jeigu visuomenė šaltai atsineš į krašto gynimą? Koks morallis stovis visuomenėje, toks—kariuomenėje. Ar tai bus milicinė kariuomenė ar nuolatinė—nieko negelbės jeigu visuomenė šiame atvejuje neatels į pagalbą. Kad valstybė būtų morallai sveika, reikalinga moralę sklepyti mažiems vaikams ir jiems augant, bet šiuo atveju milicinė kariuomenė visai nepagelbės.

Morallis stovis daug, daug pareina nuo medžiaginio kariuomenės aprūpinimo. Jeigu šiandien paimsime armiją, kurioje invalidai, kareivių pačios, arba karių seni tėvai, karininkų šeimynos medžiagiškai neaprūpintos, tad apie gerą moralį stovį kariuomenėje kalbėti netenka. Jeigu jau kariui kovos lauke lenda į galvą alkana jo šeimyna, tai jau su tokia kariuomene galima tik užimti užpakalines pozicijas.

Tokiu būdu mes turime labai žiūrėti į medžiaginį kariuomenės aprūpinimą. Geriau mes mažiau jos turėsime, bet jau turėsime armiją tvirtą, galingą. Jeigu mes norime turėti gausingą, avantiūringą ir negalingą armiją, tad kurkime kariuomenę milicijos pamatais.

Majoras Zubrys, regis, gerai atmena Suvalkų operacijas su lenkais. Už Lazdijų mūsų milicinė kariuomenė „šauliai“ vieną kartą nakties laiku puolė lenkus, pastariesiems sujudus, mūsų šauliai spruko į užpakalį nuolatinės kariuomenės ten ieškodami pasislėpimo. Visą smūgį paskui teko paimti nuolatinę kariuomenę, šauliai atsidurę pradėjo užpakaly varnas šaudyti. Milicinė kariuomenė dabartinėse apystovose pavirstų žaislu, nuo kurio pirmiausiai nukentėtų mes patys.

Be abejo, nuolatinė kariuomenė turi minusų, bet žiūrint kuriuo tikslu ji palaikoma, pliusai nusveria minusus.

Apie kokius tai grobimo tikslus mums kalbėti netenka. Aš manyčiau čia daugiau vaizduotės liga. Mano išvada, kad mes šių dienų sąlygose privalome eiti prie nuolatinės kariuomenės organizavimo, kuri mums patikrins mūsų nepriklausomybę. Jeigu pasaulis nusiginkluos, aš manau, mes nebūsime atkaklūs—irgi nusiginkluosime ir galėsime eiti prie lėšų taupymo, kad jas sunaudojus kultūros darbai.

Eidami milicijos pamatais mes žlugsime, anksčiau aušrinės, tikros šviesos neparegėję.

J. Ltis.

Karinė dvasia.

Šiandien kariuomenė kitaip nesuprantama, kaip apsiginklavusi tauta. O kariuomenė savo keliu nesuprantama be karinės dvasios. Taigi pravartu kaip kariams taip ir visuomenei suprasti, kas yra toji karinė dvasia.

Karinė*) dvasia yra junginys visų karinių (karo) vertybių, kurių turi turėti kiekvienas tikras karys.

Štai tos vertybės: didvyriškumas, narsumas pavojų pamirštant, karingumas, kilnumas, drausmė (klausio

*) Šiam rašiniui medžiaga imta iš „Karo Enciklopedijos“ Svydo išleistas 1912 m.

ir vykdo), paslaukojimas, tikėjimas savoms pajėgoms, viršininkams ir savo karinei draugijai (korporacijai); inciatyva, savarankiškas veiklumas, sumaningumas griežtumas, žvalumas, kantrumas (darbe, trūkumuose, kančiose).

Visos šios vertybės gali būti įgimtos, bet auklėjimas daugiau čia turi reikšmės joms pasiekti. Todėl šis auklėjimas reikia pradėti nuo jaunystės, geriausia nuo kūdikystės dienų. Daug šitų vertybių turi pati tauta, iš kurios susidaro kariuomenė. Todėl ir karinės dvasios auginimas (rengimas) turi būti pradėtas iš pradžių pačioje tautoje (tėvai šeimose), paskui valstybės mokyklose (pradedamojoje, vidurinėje, aukštesniojoje) ir, galų gale, pačioje kariuomenėje — jos kadre, kur karys, auklėjamas ir mokomas, galutinai subręsta (formuojasi). Iš čia jis patenka į valstybės ginkluotos pajėgos atsargą; jei auklėjimas tinkamai pastatytas, tai ir atsargoje karys nenustos tinkamos dvasios, valstybei ir kariuomenei palyginamai mažai pastangų dedant. Tik šių sąlygų laikantis kariuomenė turės geros karinės dvasios.

Kiekviena valstybė taikos metu laiko kariuomenės tlekt, kiek reikia vidaus tvarkai laikyti, sienoms saugoti ir piliečiams karo dalykų mokyti. Karui ištikus kariuomenė didinama arba, kitaip sakant, papildoma $\frac{1}{2}$ arba $\frac{3}{4}$, o kai kada ir visas skaičius imamas iš atsargos. Iš to suprantama, kad nepakanka auklėti karinę dvasią tik kariuomenės kadruose: ji turi būti ginkluotų pajėgų atsargoje tarlant visoje tautoje. Kariuomenė taikos metu yra ne kas kita, kaip tik galutinė, specialė mokykla karinei dvasiai sustiprinti. O pats tos dvasios pagrindas turi būti padėtas šeimose ir mokyklose. Nuo seniausių amžių iki pat mūsų dienų žiūrėma į karinę dvasią, kaip į tautos kilnumo, doros atbalsį, atspindį. Ji paeina iš tautos būdo, papročių, kultūros, civilizacijos — žodžiu iš viso jos gyvenimo stovio (sąlygų) praeity ir dabarty.

Tautos viena nuo kitos daug kuo skiriasi, turėdamos savo rasinių, tautinių ir net giminių skirtumų. Todėl ir karinė dvasia, bendrai imant remdamosi tais pačiais principais (pagrindais) turi savo skirtumų, atitinkamų tautai ir laikui (epochai).

Pirmąsios laukinės tautos turėjo savy karinės dvasios tik dėl įgimto jausmo apsiginti ir dėl godaus jausmo pasiplėsti. Jos buvo narsios, karingos, bet nekilnios ir visiškai nedrausmingos. Tai buvo ne kariniai, kaip šlandien mes suprantam, o kraugeringi ir savavaliai grobikai. Ir aišku: pačios tautos vadovavosi tik pajėgos teise; viršininkus ir karvedžius rinko tuos, kurie buvo kūnu galingesni.

Visuomeningumas ir valstybingumas žmonijoje augo. Ir kaip tik gimė tėvynės meilės ir tautos garbės jausmas, tuoj atsiranda pareigos jausmas, ir karys kitokios prasmės įgyja: jis pasirodo tėvynės ir jos pastatytos valdžios gynėjas, paslaukavimo ir drausmės kilnumo atspindys; atsiranda garbės ir kilnumo jausmas. Spartiečio motyna, siūsdama į karą savo sūnų, sako:

— Grįžk su skydu arba ant skydo, — ji reikalauja iš sūnaus, kad jis, karys, aukodamas gyvybę tėvynėi, arba nugalėtų, arba mirtų.

Romos legionininkas turėjo dar kilnesnės karinės dvasios tų laikų supratimu.

Kai tautoje nusmego pilietinis kilnumas, kai sugedo jos papročiai (atsirado prabanga, lepumas) pradeda kariuomenėje nykti ir karinės dorybės. Ši kariuomenė, vietoje priešą nugalėti, pasidaro lengvai nugalima. Ir jei tauta nesusilaiko nuo tos mirtingos nuodėmės, tai ji žūsta kartu su savo ginkluota pajėga, užleisdama

savo garbę ir vietą tos tautos kariuomenėi, kuri dar galingesnė. Taip žuvo senovėje graikų ir romėnų karinės dvasios garbė ir kilnumas. Karinis rašytojas šveicarietis Žomini (gimė 1779 m., numirė 1869 m.) sako:

„Romėnai savo didybės pasiekė tik derindami pilietinės ir karinės dvasios dorybes; tas derinys vyravo jų papročiuose ir įstatuose. Kai tik jie prarado savo dorybes ir nebematė garbės ir pareigos tarnauti kariuomenėje, palikdami jai tarnauti gotams ir gallams — valstybės pradžiai pasidarė neišvenglama. Nelaimė tai valstybei, kur godūs didvyriai labiau vertinami, negu narsuoliai, kurie aukoja gyvybę, sveikatą ir turtingą tėvynę ginti“.

Didžiųjų senovės tautų kariuomenės buvo grynai tautinės. Jos garbė žybėjo prieš tas tautas, kurios savo reikalams samdydavo kariuomenes, nes šių pastarųjų karinė dvasia negalėdavo lygintis su aukšta dvasia tų kariuomenių, kurios susidarydavo iš pačios tautos. Jei samdininkai ir narsūs, ir didvyriški būdavo, jie vistiek negalėdavo jausti tos tautos interesus, dėl kurios kaudavosi. Šią dėsni patvirtina Romos ir Kartagenos grumtynių vaisiai: nežiūrint to, kad Kartagina turėjo genialią karo vadą Anibalą, vis tik jis buvo priverstas mesti ginklus prieš romėnų kariuomenę, kuri buvo perslėmusi tėvynės meile.

Viduriniuose amžiuose karinė dvasia kaltuliojosi ir svyravo, nes ginkluotos tautų pajėgos nuolat keltėsi ir kariuomenės dažniausiai nustodavo tautiškumo. Riteringumo laikais karinė dvasia buvo ypatingai graži ir kilni. Tačiau ji nebuvo sveika (normalė), nes kariniai buvo imami tik iš „garbingesnių“ (privilegiuotų) tautos klasių, kurios su panieka žiūrėjo į kitas tautos klases. Riteriai pašvėsdavo save karo dalykui ne dėl aukšto tikslo tėvynę ginti, bet ieškodami karo nuotykių (taip sakant, malonių šposų). Jiems nepažįstama buvo paslaukojimo ir drausmės idėja, nors ir sklepio drąsą, mirties panieką, skriaudžiamų ir moterų gynimą, siekdami tokio kilnumo, kad ir karo meną atmesdavo: pavyzdžiui, smerkdavo staigų puolimą ir dar labiau karinę gudrybę.

Samdininkų kariuomenė (kondotieriai, landsknechtai...), kuri buvo plačiai išsigalėjusi Vakarų Europoje, taip pat negalėjo išlaikyti kritikos, liečiant karinės dvasios. Šių kariuomenių karių negalima vadinti tikrais kariais, nes jie kariavo asmens interesais, už pinigų, ir jų didvyriškumas negalėdavo atlaikyti tikrojo kariuomenės meno.

Tikroji karinė dvasia išgali Europos kariuomenėse tą valandą, kai atsiranda visiems priverstina karinė pareiga (tarnyba), kai kariuomenės pasidaro tikrai tautinės.

Reikia pažymėti, kad Prancūzija pirmoji suvokė šią didelę idėją. Tatal buvo revoliucinių karų metu (pabaigoje XVII ir pradžioje XIX šimtmečių). O šią idėją pilnai sunaudavo Napoleonas: jis sėmė iš Prancūzijos gyventojų tiek kareivių, kiek jam buvo reikalinga priešams mušti. Paskui šią idėją pagauna vokiečiai (prūsai) ir metodingai ją kūrė.

Kaip seniau taip ir dabar kautynių praktika turėjo ir turi didelės įtakos karinei dvasiai. Tik karas gali nurodyti klaidas, kurios daroma karinę dvasią auklėjant tautoje ir visuomenėje.

Jau pirma matėme, kiek yra sudėtinga (komplikuota) karinės dvasios sąvoka. Ją auklėjant, reikia aiškiai žinoti (valstybei, tautai, auklėtojams) kiekvieną jos savybę ir būdus auklėti. — Tatal čia plačiau ir pagnirinkim.

Bet dabar mums laisvę atgavus jie vėl atgyja, žengia pirmyn, varydami lauk iš Vilnijos lenkiškuosius.

Ir iš tikrųjų šiemet birželio mėnesį važiuodamas Vilniun net nusišėbėjau pamatęs, kaip Fabianiškių kaime, beveik pačiam Vilniaus priemiesty, vieną šventadienį vakarėly vietinės mergaitės mokė lenkų karininkus ir kareivius „suktinio“, „klumpakojo“ ir kitų mūsų tautinių žaislų; ir kas labiausiai mane sudirino tai Lietuvių dainos „Eina garsas nuo rubežiaus“... liūdna melodija, kuri tame jaunimo būrely skambėjo.

Ir taip atvaduotoj Vilnijos daly grįžo ne tik mūsų „suktinio“ bei kalba, bet kartu grįžo vietinių gyventojų psichologijoj ir viltis, kad nepriklausoma Lietuva su sostine Vilniun jau niekad nežus, bet augs ir stiprės, nešdama savo piliečiams ramybės ir laimės.

Ir todėl mums kareiviams, kuriems dabar tenka dalinai ir „kultūrniešiais“ pabūti tame krašte, reikėtų ypatingai į tą kreipti atidžią, reikia pasirodyti ten tikrais džentelmenais (mandagiais žmonėmis), kad jie pažintų mus kaip savuosius. „Blüeverg“.

Šis tas apie Lietuv. Šaulių Sąj. Sąj.

L. Šaulių Sąjunga yra gimusi sunkiausioju Lietuvai, kaip nepriklausomai valstybei, kūrimosi metu. Vokiečiams ir bolševikams krašte siaučiant, kol mūsų ginamosios pajėgos tebebuvo silpnos, kai kuriose pav. Pasvalio, Biržų, Šiaulių, Telšių apskrityse patys gyventojai savo ramybės apsaugoti pradėjo spieštis į partizanų būrius, kurie neorganizuotai iš pasalų įvairiais būdais ėmė terorizuoti įgirusius okupantus.

Tokio masinio ūpo pagauti Kauno valdininkų ir šiaip inteligentų dalis taip pat susispietė į partizanų būrį ir tvėrėsi vartoti ginklą. 1919 m. rugpiūčio 8 d. visuotinas Kauno partizanų būrio susirinkimas nustatė savo įstatus, duodamas organizacijai Lietuvos šaulių Sąjungos vardą. Tų pačių 1919 m. rugs. 15 d. Šaulių Sąjungos įstatai buvo patvirtinti Kr. Aps. Ministerijos, ir jauna Sąjunga uoliai tvėrėsi organizacinio darbo, pasiėmus tikslą surinkti gausingus iškrykusius partizanus į vieną tvarkingą vietą.

Tą patį rudenį dar jauna L. Šaulių Sąjungai ir partizanams teko išlaikyti sunkius kvotimus, kitaip sakant, priimti kovos krikštą, kilus bermontininkų pavojui. Šiose kruvinose kovose apsirėškė jaunų Šaulių partizanų tikras solidarumas savo tarpe ir ta nauda, kurios organizuota Sąjunga gali teikti kovojančiai kariuomenei. Kaune susidariusis Šaulių Sąjungos Centras pasiuntė visą būrį inteligentinių pajėgų į kovos kraštą, kurie greitomis suorganizavę Šiaulių, Raseinių ir kitų centrų štabus ir drauge su mūsų karo vadovybe nustatę kovų planą, ėmė terorizuoti priešą viešai ir iš pasalų visomis galimomis priemonėmis.

Šį egzaminą L. Šaulių Sąjunga išlaikė garbingai: bendromis pastangomis bermontininkų gaujos tapo išvytos. Bet išsėtis ir džiaugtis apgalėjimu nebuvo laiko — kilo naujas juodas pavojaus debesys iš lenkų pusės.

Stvertasi skubaus organizacinio darbo visame krašte, ypač lenkų pafrontės zonoje. Šis darbas buvo nelengvas, kadangi pirma — trūko praktikos ir lėšų darbui tinkamai ir plačiai vesti, antra — nepažindami Šaulių Sąjungos tikslų ir idealų, dažnai priešo agentų kurstomi, patys kai kurie valdžios organai darė įvairių klaidų ir trukdė darbuote.

Lenkų invazija, kaip ir reikėjo tikėtis, užgrūvo netgi trukus. L. Šaulių Sąjunga vėl paskubėjo su kitomis savo esamomis pajėgomis kariuomenei į pagalbą kartu toliau varydama intensingą organizavimo darbą visuose Lietuvos pakraščiuose. Čia Šaulių pagalba armijai reiškėsi dar platesnėse formose: jie gaudė plačiai paplitusius krašte lenkų šnipus ir „ščelcų“ organizatorius, darė žvalgybą fronte ir užfronte, ėjo apsaugos sargybą, darė partizanų būrius priešui terorizuoti ir t.t.

Kiek pirmąją kovos esą su bermontininkais galima pavadinti trumpa ir karšta, tiek kova su lenkais yra ilga ir atkakli. Šiandien, kada einant tam tikromis sutartimis, neva turim karo paliaubas, vietos Šauliai vienai budriai saugo neištrūkinės zonos gyventojus, gindami juos nuo lenkų plėšimo ir visas rimtai susiorganizavę Lietuvos rytų ir pietų kraštus yra pasirėngę ginklu pasitikti, bet kokią naują lenkų invaziją.

Praktikoje vietos L. Šaulių Sąjungos darbas reiškiąs dviem pasikeičiamais etapais: gavusi valandą laiko atsikvėpti nuo puolimo Sąjunga griebsi organizavimo darbo, tobulindama ir aprūpindama savo būrius bei kurdama naujus. Kilus pavojui šiandien jau dideli būriai aukoja gynimo darbus kas ką gali: vienai laisvu laiku padeda pilietinio, propagandos, organizacijos darbe, eina sargybą, gaudo kenksmingus priešų galvalius vietose, kiti savanoriai eina į frontą ir ten karo vadovybės žinioje eina fronto ir užfrontės tarnybą.

Reikia pridurti, kad L. Šaulių Sąjunga ligi šio dar nepajėgė išvystyti viso savo plano, tai kaltas jos istorijos kelias nuo pat gimimo dienos krauju šlakstytas. L. Šaulių Sąjungos uždaviniuose numatomas ir kitas — kovos su tamsybe, apsileidimu ir ištvirkimu frontas. Šiame fronte ginklas — kultūra. Apsigynus nuo lauko priešo prasidės organizuotas žygis prieš šį mažiau kenksmingą priešą su knyga rankose.

Del trūkumų mūsų karių tarpe.

Daug buvo rašyta apie įvairius trūkumus mūsų tarpe, daug buvo patarimų duota, bet aš tik vieno negaliu suprasti: kodėl tų visų gerų patarimų, tų gerų žodžių niekas nesirūpina įkūnyti?

Jau metal kaip tarnauju kariuomenėje, tai rodos šiek tiek nutuokiu apie kareivio gyvenimo skaudančias vietas, todėl ir norėčia pora žodžių prabilti.

Geriausia diena kareiviui esti viena per mėnesį, t. y. pirmasis nedelienis po gavimo algos, nes viena, kad esi laisvas, o antra ir svarbiausia, tai kad pinigų kišeniuje jauti — pinigais mat pasaulio galybę! Bet turiu pasakyti, kad tą dieną džiaugiasi ne vien kareiviai, nes paprastai kareivinių rajonuose gyvena ne mažas skalčius žmonių labai „mylinčių“ kariuomenę, kurie drauge su kareiviais patiria džiaugsmo ir sielvartų dienas. Taigi ir jie džiaugiasi. Tie „geradėjai“, tai bus ne kas kitas, kaip aplinkiniai smuklininkai — parazitai. Mokslo žmonės vadina parazitus kenksmingus vabzdžius, kurie minta gyvulių krauju, ir augmenis, kurie net iš savo kaimynų čiulpla gyvus. Taigi ne kitaip ir čia.

Mūsų parazitai išties mėnesį savo lindynėse snaudžia įbedę nosis į stalus, bet prieš „laimingą“ nedelienį atbunda, pradeda judėti, darbuotis: į savo urvus prisineša „tavoro“, apsislato lentynas ir laukius įvairių spalvų ir formų bonkutėmis, pripildytais dvokiančiu skystimu ir trindami rankas laukia „klientu“. Tačiau laukti ilgai netenka.

Kareivis, kaip paprasčiau, nedeldieny parėjęs iš Bažnyčios papietauji ir eini kiek pasivaikščioti, nes apskaitai, kad poilsiu dar bus laiko. Bet kur gi tu vargšas nueisi, kad tau ant kiekvieno žingsnio viliojančios žabangos pastatytos! O čia vėl draugai kviečia, prikalbinėja...

Mielu noru atsisakytumėt ir draugus atkalbėtumėt, kad būtų, kur juos nuveda naudingon vieton, ar tai teatran, ar paskaiton. Bet nėra ko pakisti smuklės vieton, ir tokiu būdu, neturėdamas kuo atsisipirti, lendi parazito urvan ir ten svaigdamas alkoly ir dūmuose naikini savo sveikatą ir gautąją algą.

Tiesa gi yra mūsų daly Švietimo komisija, kuri kas šventadienis savo salėje rūpinasi būtinai surengti „šokių vakarą“. Bet dėl tų plikų „šokių vakarų“ reikia be priedų pasakyti, kad jeigu kartais dar lieka keletas auksinų, kurių nesuspėja „parazitai“ praryti, tai pribalgia „šokių vakarai“. Nes tie „šokių vakarai“ kareivius „šviečia“ tokiomis pat bonkutėmis, kaip ir anie parazitai, tik įvairumui plius dar keletu savanorių „slidžių“, kurios, ar tai už pinigų, arba veltui įsigerusius kareivius užkrečia veneros ligomis!

Teatleidžia man visi už viešai pasakytą karčios leisybės žodį. Nenorėjau nieko užgauti, man tik rūpėjo priminti tiems, kam pridera, kad jie nors truputėlį pasirūpintų kareivio protu, nuvargusia, susmukusia kareivio siela.

P. Š.

Dabar labiau negu kitada karo sėkmės svarumo centras yra armijos komandojančiame personale.

Leer.

TAUTOSAKA.

Išjojo bernelis
į didį karelių,
paliko mergelę
rutelių daržely.

Neliūdėk mergele
jaunojo bernelio,
apžiūrėk darželį
žaliųjų rutelių.

Neliūdėk mergele
bernelio savojo,
kad jisai į karą
priešų kaut išjojo.

Kaip tiktai bernelis
priešų kaut pradėjo,
tuomet kaip nuo griausmo
žemelė drebėjo.

Per trejus metelius
taip jaunas kariavo,
o pradžioj ketvirtų
padėj galvą savo.

Už Lietuvos šalį
padėj galvą savo,
už gimtą krašteli
krūtinę aukavo.

Berželis.

Aukštoji karo Valdžia po didžiojo karo.

Karakteringiausia karo valdžios žymė įžymiausiose pasaulio valstybėse po didžiojo karo laikoma jo sudemokratizavimas.

Ligi didžiojo karo daugumoje valstybių karo valdžios prieky pastatyti asmenys—karo ministrai, generolai—buvo atsakomingi valstybės galvai ir kariuomenės vadui. Po didžiojo karo visur įvyko atmainų. Ir Prancūzijoje, ir Anglijoje, ir Italijoje ir Vokietijoje, prie karo valdžios vairo statoma civilis asmuo (ministeriai), o karinio vadovavimo prieky karo taryba.

Karo ministeris yra kabineto narys, einas atsakomingą pareigą valstybėje. Jis atsakomingas prieš savo draugus kabinete, svarbiausia dėl karo organizacijos, tinkamo kariuomenės išteklių, tiekimo ir maitinimo sutvarkymo.

Išeinant kabinetui, pasišalina ir karo ministeris, nors karo veiksmai tebeitų.

Karo taryba sudaroma iš koleginės įstaigos iš karinių ir civilių narių, kuriai pirmininkauja karo ministeris.

Karo taryba, sudaroma iš labiausiai prityrusių ir atsakomingų karo specialistų sprendžia svarbiausius klausimus apie kariuomenę, jos mokymą, aprūpinimą ir rengimą visai šaliai ginti.

Kadangi karo ministeris yra civilis asmuo, be to, mainomas mainantis kabinetui, tai kariuomenės priekyje statomas generolas, einas kamanduojančio pareigas, kuriam netarpinai priklauso kariuomenė įvairiais žvilgsniais.

Karo valdžia atskirose valstybėse skirtingas svarbiausia tarybos sudėtim ir jos kompetencija.

Prancūzijoje visi svarbieji klausimai: demobilizacijos, kariuomenės reorganizavimo, ruošimo karui ir dalinai pirmieji operaciniai veiksmai sprendžiami Aukščiausios Karo Tarybos (Conseil supérieur de la guerre).

Vargo poetas.

Aš, kareivis Lietuvos!..

Aš, kareivis Lietuvos
Turiu pajėgos, drąsos,
Aš kovodamas stipriai
Ginsiu šalį atkakliai.

Mane priešas nors užstos,
Kels jau kardą ant galvos,
Aš jiems duosiu pamatyt,
Kaip reik ginklą suvaldyti!

Mano tėviškė maža,
Bet galinga jos dvasia,
Nors ją kietai spaudž, vargai
Nenuliūsta jos sūnai.

Trypė Lietuvą ilgai,
Rusai, lenkai, vokiečiai,
Bet dabar tegul bandys,
Juos pamokys lietuvis.

Vargas slėgė jį piktai,
Pančiai kaustė jį kietai,
Bet dabar jau to nebus,
Ašen ginsiu lietuvis,

Ginklo valdomo stipriai
Nepadėsiu aš lengvai;
Nors man skirta bus kapai,
Bet geriau gyvens vaikai.

Italijoje šių metų vasario 16 dienos dekretu irgi sudaryta panaši taryba, kuriai pavedama svarbiausieji klausimai liečiant kariuomenės organizaciją, kompleksavimą, ruošimą, ginklavimą ir aprūpinimą, mobilizaciją ir susipietimą karo akivaizdoje, ruošimą šaliai ginti, organizavimą tautinio apsigynimo pajėgų.

Tarybos sudėtis: pirmininkas karo ministeris, nariai—visi generolai, karo metu pastatyti vadauti kariuomenei, keturi korpusų vadai ir generalio štabo viršininkas.

Anglijoje karo taryba pirmininkaujant valstybės sekretoriui karo reikalams (karo ministeriui) susideda iš vicepirmininko, valstybės sekretoriaus • karo reikalams padėjėjo ir narių: generalio štabo viršininko, dežuruojančio generolo, generolo kvartirmeisterio, generolo inspektoriaus artilerijos ir inžinerijos ir finansų vedėjo. Iš minėtųjų Valstybės sekretorius, jo padėjėjas, finansų vedėjas — civiliai asmenys, likusieji — karininkai.

Šita taryba veikia prie karo departamento, valdo pėstininkų ir ginkluotąsias krašto pajėgas, jų organizaciją ir mokymą, taip pat ruošimą kariauti.

Vokietijoje karo ministeris — daktaras Geseler; karo vadovybės viršininkas—generolas Zekt. Atskiromis karo vadovybės šakomis rūpinasi inspektoriai: artilerijos, kavalerijos, kulkosvaidžių ir minosvaidžių kariuomenės, pionierių, kariuomenės, pranešimų sanitarijos, veterinarijos, ginklų ir šarvų švietimo ir ryšio.

Jungtinėse Valstybėse karo taryba nustatyta 1920 birželio 4 dienos dekretu.

Pirmininkas—karo reikalų sekretorius (karo ministeris). Nariai: sekretoriaus padėjėjas, kariuomenės vadas ir generalio štabo viršininkas.

Sekretoriaus padėjėjas rūpinasi kariuomenės pirkiniais, organizacija pramonės karo metu. Jam pavedama specialis statistikos biuras.

Sovietų Rusijoje priekyje stovi taip pat civilinis asmuo—komisaras karo reikalams, jis pirmininkauja

karo taryboje, kuri čia vadinama revoliucine karo taryba.

Be komisaro tarybon įeina: jo pavaduotojas, kariuomenės vadas ir kai kurie kiti karo asmenys ir civiliai. Ši taryba teoretiniai turi analoginę kompetenciją kaip anglų ir prancūzų. Skiriasi vien žymia civilio (partinio) elemento daugumu ir žymiai didesne absoliučia valdžia, charakterizuojančia apskritai centrinę sovietų valdžią.

Prieky ginkluotų pajėgų stovi vyriausias karo vadas, kurio kariuomenė klauso vien rikluotės ir veikimo žvilgsniais.

R. Z.

Kiek Amerika padėjo didžiajame kare?

Šiemet sukako 145 Jungtinės Amerikos Valstybės gyvavimo metai. Kaip žinoma Jungt. Amerik. Valstybė paskelbė karą Vokietijai jau po Rusijos revoliucijos ir Rusijos išstojimo iš kovojančių eilės, būtent 1917 m. balandžio mėnesyje.

Kodėl Jungt. Amerik. Valstybės paskelbė karą Vokietijai? Kas juos vertė?

Be ekonominio bei moralio elemento bene vienas vyriausių akstinių bus tautinis.

Amerikos gyventojų dauguma anglosaksų bei latinių giminės. Viename Kanados Kvebeke priskaitoma 5.000.000 su viršum prancūzų.

Be to prieš 145 metų kovoje dėl nepriklausomybės ypatingai padėjo amerikiečiams prancūzai su La Fayette priešakyje. Matyti, tai visa amerikiečiai nepamiršo ir didžiojo pasaulinio karo lemiamoje valandoje stoji savo viengėnių pusėje.

Maršalas Foch š. m. liepos mėn. laikraštelyje „Matin“ šiuo būdu charakterizuoja Jungt. Amerik. Valstybės pagalbą didžiajame kare. „Pradžioje karo Jungt. Valst. su Vokietija, būtent, balandžio mėn.

Mano žirgelis!

Mano žirgel, mano bėrasis, kodėl esi taip nuilūdes? Kodėl nekeli linksmi savo galvelės, kodėl nekasi kojėlėm žemės? — Ar avizėlės tau nepatiko, ar šienelis perblogas, ar kas tave smarkiai subarė? O gal tu, bėrasis, nujauti didelį žygį—karužėn joti? Neliūsk žirgel, neliūsk bėrasis, jei reiktų — Josim narsiai per laukus, kaip pauksčiai lėksim per žalias girias, kaip žaibas pulsime į kovos lauką. — Neliūsk bėrasis...

Žirgas tarsi supratęs viską galvą linksmi pakėlė, suprunkštė ir kojomis žemę kasti pradėjo...

Karžygis ramus užsėdo joti.

— Sudiev jums tėveliai, sudiev jums broleliai, sudiev jums sesutės, aš joju į žiaurų karą... Jus verkiat, liūstat—neverkit—jei Dievas leis, gyvas grįšiu, o ne, tai vistiek vieną kart, ar vėliau, ar anksčiau reikės mirti. Bet priešams — išnaudotojams žiaurus kerštas—tegu žino jie ką reiškia kitus vergti ir išnaudoti; už visus jų nedorus darbus bus žiauriai atmokėta... Neliūskit, aš turiu laimėti...

Dangus buvo apsiniaukęs. Dideli vėsulai laužė medžius ir griovė trobas. Žaibai iš visų pusių žaibavo—smarkus griaustinis trenkė. Tai buvo audra. Ne, ne audra ten užė. Tai balsi kova karas slautė. Ne griaustinis ten dundėjo, tik nuo patrankų žemė drebėjo. ne žaibai ten švylstė, tik ugnis nuo valarų

į padanges kilo. Tai karas čia. Tai žiauri mirtis čia kvatojas. Tai jaunuolių čia pulkai narsiai kraują liejė. Čia gyvybės ir mirties arėna: kas laimės, tam gyvybė, kas pasiduos, tam mirtis. Ir šit tarp pulkų pasirodė mūsų narsus karžygis. Jo žirgas kaip pauksčiai lekia ir jis žaibo greitumu skubinas į pirmas eilės. Nebijo jis mirties, nebijo jis ir priešų. Aplink jį kulkos švilpia. — Tai šen, tai ten krūta nukauti; bet jis vis sveikas, neliečiamas, tarytum, kas jį saugo nuo kulpkų. Ir baimė ima priešus: karžygis kerta tiesiai jiems į širdį, kur jis pasisuka, tuojau ton pusėn laimėjimas nusvyra.

Pasibaigė kautynės. Ant lauko gulėjo daug nukautų ir sužeistų. Priešas buvo nugalėtas.

Bet tarp būrio gulinčių ir karžygis buvo sužeistas. Pakėlė jis galvą; prie šono jo priklaupęs stovi jo arklys. Jis, matyti, didžiai gailisi savo vado.

— Mielas arklėj, tu daug man tikrai tarnavai—kalbėjo karžygis—bet neliūsk—aš pasveiksiu ir dai smarkiau į kovą trauksim ir žiauriau priešams keršysim...

Ir jis prisilenkęs pabučiavo arkli snukina. Žirgeliui tarsi ašaroš pro akis ištryško...

Saulutė gražiai švietė; oras buvo ramus. Arklys vis neatsitraukdamas stovėjo ir žiūrėjo į sužeistą savo vadą...

Antanas Svėrė.

1917 m. buvo skaitoma Amerikoje 9.500 oficerių ir 350.000 kareivių. Dešimčiai mėnesių praslinkus per taikos paliaubas jau buvo su viršum 180.000 oficerių ir 3.500.000 kareivių.

Ligi kovo mėn. 1918 m. Amerikos pagaiba dar buvo menka, bet toliau pradėjo milžiniškai vystytis.

Ligi kovo mėn. 1918 m. Amerika siūsdavo Prancūzijon kas mėnuo maždaug po 30.000 žmonių. Jau 1918 m. per vieno birželio mėn. buvo išsiųsta Prancūzijon 280.000 žmonių, o toliau mėnesinio siuntimo skaičius dar padidėjo.

Kovo m. 1918 m. buvo Prancūzijoje tikrai 6 amerikiečių divizijos, o spalio mėn. jau 41 divizija, sugrupuota į 9 korpusus ir 2 armijas. Vilsonas pareiškė, kad 1919 m. birželio mėn. 1 d. bus Europoje 100 amerikiečių divizijų.

Taikos paliaubų metu Prancūzijoje buvo arti 2.600.000 amerikiečių kariuomenės.

Milžiniška Amerikos pramonė buvo greitu laiku pritaikinta prie karo aplinkybių. Šautuvų dirbimas nuo 700 pakilo ligi 10.000 kasdienai. Šovinių dirbimas pasiekė 16.000.000 per dieną.

Laivų tonazas pakilo nuo 94.000 tonų ligi 3.800.000 tonų.

Amerikiečiai stojo karan visiškai atsidavę ir trumpu laiku įvairiose šakose parodė neapsakomą veiklą.

Amerikos kariuomenė pasižymėjo tvirta savo organizacija ir pirmose kautynėse jau parodė savo karžygiškumą.

Amerika garbingai paaukojo bendram reikalui 75.000 savo sūnų, žuvusių Prancūzijos žemėje.

Vyr. ltn. Žadeika!

Nėra nieko svarbiau, užtat ir nėra nieko sunkiau kaip mokėti ryžtis.

Napoleonas.

Skandinavų kova su girtuokliavimu.

Kovos su alkoholiu klausimas pasaulyje niekur neturi tokios visuomenės ir politinės reikšmės, kaip Skandinavijoje, kur blaivybės klausimas dažnai daromas priešrinkimų agitacijos elementu į vietines savivaldybas ir parlamentą. Tris šiaurės šalys blaivybės klausimą išrišo įvairiais būdais.

Norvegijoje jau du metu absoliuti blaivybė. Visiškai uždrausta pardavinėti vinas, degtinę, likierius, koniakas ir alus (leidžiama visai silpnas alus 2 laipsnių al. stiprumo).

Švedijoje svaigalų pardavimo monopoliją laiko valstybė. Kiekvienas pilietis, tvarkingai mokantis mokesnius, teisio neteistas ir girtas būdamas nenusižengęs ramybei ir tvarkai, gauna tam tikrą knygelę. Su šita knygelė jis kas mėnuo gauna po keletą litrų spiritinių gėrimų. Knygelė asmeninė, be teisės atiduoti kitiems asmenims. Restoracijoje kiekvienam imančiam šilto valgio duodama tik 10—15 centilitrų degtinės (mažas stiklelis). Laisvai parduodama vien silpnas vinas ir alus.

Danijoje svaigalų vartojimas turi pilną laisvę, vien apdėtas muitu. Svaigalus galima laisvai pirkti ir vartoti, kiek kam tinka. Degtinės, koniako, vyno, likierių galima gauti bet kurioje smulkmenų krautuvelyje.

Nenuostabu, kad, nežūrint įvairių kliūčių dėl pasportų, Danijon suplaukia gausybė švedų ir norvegų, ypač šventadieniams. Ir geria ilg valios. Nė

vienas danas neišgeria tlek, kiek atvažlavę kalmynai, ištroškę „gaivinančio skystimėlio“, švedai ir norvegai.

Mėginimai parodė, kad juo griežtesni varžymai ir aprėžimai svaigalų vartojimo, juo labiau plečia slapto jų vartojimas, gavimas spirito su įvairių gydytojų išrašimu, techniniams tikslams ir t. t. Milžiniški skandalai šioje dirvoje atsitiko Norvegijoje. Švedijoje padėtis kiek geresnė, kadangi čia paskutiniu laiku svaigalų normą padidino ligi 4 litrų mėnesyje. Bet neseniai, kol buvo 1 litro norma, slapta gamyba ir spekuliacija buvo paprastas atsitikimas.

Norvegijoje, pasirodo, kad norvegai įėjo konfliktan su Prancūzija, Ispanija ir šalimis eksportuojančiomis vyną ir koniaką. Prancūzija ir Ispanija reikalauja leidimo vežti vyną, likierius, koniaką ir šampaną, grasydami prekybos sutarčių sulaužymu.

Bet ir Norvegijos viduj nusižengimai pakilo (peržengiama įstatymai, draudžianti svaigalų slapta gamybą ir vartojimą). Niekumet policija ir teisėjai neturėjo tiek darbo, kaip įvedus blaivybę. Be to, Norvegija—turistų šalis. Ir šiuo žvilgiu ji daug nustojo svetimašalių, ypač anglai ir danai, pradėjo lankyti mažiau blaivias vietas ir jau Norvegijoje dauguma kurortų jaučia svečių sumažėjimą.

Absoliučiosios blaivybės panaikinimo klausimas stovi eilėje ir be abejo šis nesėkmingas eksperimentas bus likviduotas.

„Volnaja Litva“.

Aviacijos naujienos.

Spalio 14 d. „Northota“ aerodrome Anglijoje buvo padaryta bandymų su orlaiviu, su olando Aleksio Cholle pasiūlytais sparnais „Alula“. Cholle darbavosi kelerius metus tobulindamas sparnus, kurie leistų greičiau pasikelti orlaiviu aprėžto didumo aerodrome.

Orlaivis su mėginamaisiais sparnais ir „Hispano—Suiza“ judintoju 300 pajėgų pasiekė aukštumo 3000 pėdų per 72 sekundas. Aparatas pasiekė didžiausio greitumo 180 mylių per valandą.

„Alula“ sparnai padaryti panašūs į žuvėdros sparnus. Jie neturi atramų ir padaryti iš raudonojo medžio. Sparnų galai smaili, truputį užlenkti atgal ir laibėja į galus. Jų paviršius vilnėtas.

Del tų sparnų pagreitėja pasikėlimas ir aparato judėjimas. „Alula“ sparnai tinka visoms orlaivių sistemoms.

K. Boleckis.

Kauno Žemės Ūkio Paroda.

Šio mėnesio 15 — 17 d. buvo Kaune surengta Žemės Ūkio paroda.

Ši paroda daug ką savo turtingumu ir įvairumu nustebino.

Nors paroda skubiai buvo ruošta, nors ūkininkai savo nevisus žadėtus eksponatus pristatė, kadangi gyvulius šiuo rudens metu ypač tolimesnį kelią varyti nepatogu buvo.

Nors žymiai vargina žemės ūkį įvairios rekvizicijos, ypač tai atsiliepią gyvulių auklėjime. Rodos sunku buvo laukti, kad parodoje pamatytum geresnių veislių arklių ar šiaip gyvulių.

Tačiau pasirodė, kad esama dar ir gan aukštai kultūringų veislių arklių žmonėse, kaip risokai, arabų veislės, nors ne gryo kraujo, belgų didieji arkliai ir t. t. Buvo gan gerų plentinių karvių.

Kai kurios firmos išstatė savo ūkio mašinas čia pat demonstruodami jų darbą.

Buvo kullamųjų, audimo, linama minti ir lenioms plauti mašinų, traktorial arpa, separatorial ir kitos smulkesnės ūkio mašinos.

Daug buvo smulkių gerai išaugintų gyvulių avelių, kiaulių. Visa tai rodo, kad mūsų žemės ūkis sparčiai po karo sunaikinimo atsistato, kyla ir netrukus dar labiau išbujos negu prieš karą, jeigu tik bus suteikta ūkininkams tam tikra pagalba gerinant gyvulių veislę, duodant jiems nurodymų, kaip auklėti gyvulius.

Pleno pramonės eksponatų ir gi buvo daug išstatyta. Jei tik kaip reikiant išsiplėstų gaminama kooperacija—pleno ūkis galės mūsų krašto ūkio gyvenime užimti vieną pirmųjų vietų. Tie pleno produktų gaminių fabrikai, kurie dabar veikia ir kooperacijos pamatais organizuoti ir privatūs palyginamai yra per daug silpni.

Koperacijų Sąjunga išstatė savo literatūros rinkinius, atsišaukimus, parodė aiškiose diagramose kooperacijos augimą ir t. t. Ypač įdomi pramonės naujiena—koperacijų sąjungos organizuota rago išdirbinių fabrika. Daugiausia išdirbinėjamos šukos. Šios fabrikas pagerinęs savo išdirbinių kokybę užkirs kelią sveikųjų fabrikatų plūdūmui į Lietuvą. Atina jau metas nelaukiant, kad užsienis kiekvieną pirmosios reikmenės daiktų pagamintų, patlems tuo pačiu rūpinis.

Liudies dirbinių skyrius gan gausus, tik deja tenka pastebėti, kad daiktų gražumas yra žymiai sumažinamas modernio ūpo žymėmis, kurios arda taip savitą senesnių liudies dirbinių stilių. Ypač tos ryškiai matyti audimuos ir dar labiau įvairiuos mešginiuos.

Ūkio mokyklos ir privatūs asmenys išstatė daržovių ir vaisių. Ar gi iš tikro tokie vaisiai gali išaugti mūsų krašte?—klausia kai kurie žiūrėtojai pamatę iš tikro didelius sultingus vaisius: obuolius, kriaušes, ir daržoves kopūstus, burokus ir t. t.

Žydų draugija „Ort“ turinti tikslą išplatinę žydų tarpe žemės ūkį išstatė ir gi vaisių, kartogramų ir atsišaukimų.

Saldainių fabrikos „Birutė“ ir „Rūta“ pastatė savo išdirbiniams reklamuoti du gan įdomius paviljonus.

Spaudos ir knygų leidimo bendrovė „Varpas“ savo pavilonė demonstravo savo leidinius: laikraščius, žurnalus: „L. Ūkininką“, „Varpą“ ir daug įvairiausių turinio knygų.

Mažiems Kauno pradžios mokyklų mokiniams parodos lankytojams palinksminis buvo veik kiekvienos Lietuvoje parodos atributas keturtais ragais avinas, laukinė namie išauginta ožkelė stirna ir du asilukai, pro kuriuos nė vienas mažiukas lankytojas, nepačiupinėjęs pro šali nepraėjo.

Brundalas.

Grįžta varpai.

Pamaži Lietuvos butis grįžta į tą pačią padėtį, kurioje buvo prieš karą.

Visa kas buvo suardyta, sugriuvę, pamažu atstatoma. Gyventojai karo audros po visus pasviečius išblaškiję pamažu renkasi į senas įprastas vietas. Grįžta ir visų bažnyčių varpai.

Kaip nubodo kurčiai be varpų simbolingo balso tarp griuvesių gyventi! Visi tai jaučia. Todėl daug ką pamirštant, daug ko atsisakant vis tvirtiau ir tvirtiau siekiama ramaus gyvenimo

Lietuvos visai varpai buvo karo pradžioje išgabenti į Rusijos gilumą. Jie ten visai greta kitų sričių varpų ilg šlof ir išbuvo. Rusuose karo metu teko matyti fotografija važduojanti prie vienas kito sudėtus didžiausiam plote varpus. Iš tikro ten pavadinamas „Varpų laukas“—darė didelio įspūdžio.

Ypač Lietuvos varpai yra įdomūs mumo, kaip istorinė liekana, kadangi žymiai dalis jų yra labai seni.

Dabar jie gabenami iš Rusijos ir grąžinami į senas vietas, kad skambėtų kaip seniau.

Br—las.

Menas.

— Kipro Petrausko koncertai Latvijoje. Turėjo nepaprasto pasisekimo. „Novyj Put“ rašo, kad Kipras Petrauskas nemažesnio įspūdžio sudaręs už Šallapiną.

— Vakaras Aleksandrui Blokui paminėti. Spalio 13 d. Kaune, Miesto teatre buvo vakaras rusų poeto Aleksandro Bloko atminčiai. Prelegental aiškino Bloko asmenį ir jo kūrybą.

— Lietuvos Opera, kaip girdėti, sezoną pradeda spalio 30 d. Eis „Rigoletto“.

Lietuvių tautodailės paroda Londone. Valių gelbėjimo Fondas (Save the Children Fund) ruošia tautodailės parodą Londone. Toje parodoje dalyvaus daug tautų. Lietuvos Meno Kūrėjų Draugija sutiko atstovauti Lietuvą. Prie parodos energingai ruošiamasi.

KARIUOMENĖS KRONIKA

Žuvusiųjų atminčiai.

8 p. pulko pernai žuvusiems kariams pagerbti 9 spalio Dauguose atlaikyta metinės pamaldos. Iš sudėtų pulko karininkų 4000 aukštųjų pastatyta paminklas ten pat palaidotiems Vytautiečiams, tam skirtos komisijos pastangomis. Kryžiaus pašventinimo iškilmeje gausiai susirinko daugiečiai pašmėdė už čia pat išsiūčius gynėjus.

Amžiai praels, bet ažuolo kryžius, akmenis piramyda jų garbei stovės! 3 p. kapellonas.

Armijos knygyno reikalai.

Tarp visų šitų mūsų kariuomenės reikalų, šis a. ne bus vienu iš svarbiausių. Ypač dabar, turint save Karių Ekonominę Bendrovę, krautuve, siūvyklą ir t. t. naudingos įstaigos, visai būtų lengva įrengti ir centrinį t. y. visai mūsų kariuomenę knygyną. Jo nauda ir reikalingumas kiekvienam aiški. Ten galėtų pirkti žymiai pigesnis, negu pas įvairius krautuvininkus, katinomis, kurie, kaip visai teisingai savo straipsny pažymėjo p. A. Mosteikis, šimtai tūkstančių krauna, pasinaudodami mūsų karių nesusipratimu—„Karys“ Nr. 41 š. m.), kaip atskiri kariai, taip ir įvairios mūsų kariuomenės dalys ir įstaigos ypač gi dalių Švietimo Komisijos, kuriuos visos apskritai imant ten galėtų visko reikalinga gauti, kaip: rašomosios medžiagos, knygų (raštomoms ir dalių kunygynėllams), vadovėlių, šiaip įvairių mokslo priemonių ir daug kitų t. p. dalykų. Kaip atskiri kariai, taip kariuomenės dalys ir įstaigos daug sutaupyty esant tokiam knygynui, nes aišku visiems, kad kai per daugiau rankų prekės pereina, tuo pačiu darosi brangesnės. Vienu žodžiu, jis turėtų didelės svarbos visam mūsų kariuomenės ekonominiam gyvenimui, sutaupydamas daug pinigų ir sumažindamas mūsų dalių ir hale mainomas įvairias

raštinų, Švietimo Komisijų ir kitas išlaidas. Aškus dalykas, kad patys kariai turėtų palaikyti šią taip naudingą įstaigą, burdamies į Ekonominę Karių B-ve ir pirkdami jai visus jiems reikalingus daiktus. Turime vilties, kad šį nors ir silpną balsą užgirs tie, kam reikėtų, ir pasirūpins įsteigti taip naudingos mūsų kariuomenei įstaigą.

A. Čepulis.

ŽINIOS

Lietuvoje.

— **Įsikūrė „Lino“ bendrovė.** Mariampolėje įsikūrė prekybos ir pramonės bendrovė „Linas“. Kokas bendrovė rengia įkurti verpimo ir audimo dirbtuves. Tuo tikslu ties Mariampole tvenkiamas Šešupė.

— **Žemės Ūkio parodos.** Šiaulių apskrityje šį rudenį įvyko trys Žemės Ūkio parodos. Pirmą rugsėjo 8 d. Joniškyje, antrą rugsėjo 13 d. Papilėje ir trečią spalio 2 d. Šiauliuose.

— **Piliečių balsai.** Del Vilniaus įvykių gilial sujudo Lietuvos visuomenė. Protestų banga pasipylė iš visų kraštų. Vilniaus lietuviams reiškiamas giliausias užuojautos ir renkama aukų įgyti reikalingų triobesių mokykloms tęsti darbą. Aukų rinkimu daugiausia rūpinasi moksleivija.

— **Taiso geležinkelį.** Nuo Jonišklo per Kriūkų ligi Žeimelio. Susisiekimo Ministerija taiso siaurąjį geležinkelį, kurį bermontininkai buvo suardę ir bėgius išvežę.

— **Navigacija Nemunu.** Parvykus į Lietuvą idrotechnikos prof. p. Kolupailai, žymiai pradėta rūpintis Nemuno srovės pagerinimu. Nemuno krantai susiaurinti, apželdinti, o seklios vietos pagilintos. Ant Nemuno kranto ruošiamas limnigrafas su idrotechnikos stotimi.

Šių metų navigacija, žiūrint didelio upės nusekimo, kokio nebuvo gal per 100 metų, vis delto suteikė Lietuvos Valstybei daugiau ne 2½ milijono pelno ir išmokės visas valdžios šios srities įstaigų išlaidas.

— **Kauno pradžios mokyklos.** Miesto statistika rodo, Kaune šiais metais pradžios mokyklų yra: lietuvių—23, lenkų—11, žydų—9, vokiečių—3, rusų—2.

Vaikų mokosi apie 5000. Mokyklos laikomos vien miesto valdybos lėšomis. Skaičius mokyklų šiemet padidėjęs 15% ir vis dar auga.

— **Vilkaviškio „Žiburio“ gimnazijoje,** kurioje šiemet veikia 6 kl., lanko 297 mokiniai: 108 mergaitės ir 189 bernaičiai.

— **Kauno kalinių uždarbys.** Kauno apygardos kalinių uždarbys siekia 30—40 tūkstančių per mėnesį. Uždarbio dalis skiriama kaliniams ir išduodama jiems į rankas o kita dalis eina valstybės išdui. Amatininkai ir specialistai uždirba daugiau, negu paprasti juodadarbiai.

— **Gimnazijų ir progimnazijų statistika.** 1920—21 mokslo metų pradžioje Švietimo Ministerijos žinioje buvo 46 mokyklos gimnazijos ir progimnazijos tipo. Šių metų mokslo pradžioje tos rūšies mokyklų padaugėjo ligi 51. Mokinių skaičius jose iš 10,600 pašoko ligi 13,000.

Gausingiausias mokiniams yra centrų gimnazijos: Mariampolės Rygiškių Jono—727, Šiaulių—679, Panevėžio—589, Kauno 1—508, Kauno žydų—695, Kauno lenkų—509. Žada virsti didelėmis gimnazijomis. Biru su 407 ir Rokiškio su 360 mok.

— **Lenkai neleidžia lietuvių mokyklų.** Lenkų okupuotose Seinų ir Punsko srityse, lenkų administracija neleidžia lietuvių mokyklų. Lietuvių apylinkes lanko agitatoriai, kurie tikrina, kad lietuviams reikia sulenkėti, todėl jiems ir mokyklos nereikalingos.

— **Lenkų kareiviai neutralinėje zonoje.** Lenkų kareiviai laiko užėmę neutralinę zoną mūsų pusėje Beržininkų ir Burokų kaimus ir savo pusėje—Bobelių, Vaitakiemio, Slinakiemio, Didžiulių, Burviškių kaimus. Žmonių padėtis labai sunki.

— **Laivų gražinimas.** Karo metu paėmus vokiečiams Kauną, buvo išgabenta Vokietijon 12 Lietuvos garlaivių. Lietuvos valdžiai griežtai reikalaujant juos gražinti, paskiau vokiečiai nusileido: 5 privatiems garlaiviams jau sugražinti, jų savininkams; 2 valdžios garlaiviams nenorima gražinti, kaip turta valstybės, buvusios kovoj su Vokietija; likusieji 5 garlaiviai yra dingę ir, jei pasisektų surasti, tai ir šie būtų gražinti. Tuo būdu Nemuno garlaivių skaičius kitais metais žymiai padidės.

— **Iš Steigiamojo Seimo darbų.** Spalio mėn. 15 d. įvyko Konstitucijos Komisijos posėdis, kuriame dalyvavo pakviesti ekspertai U. R. Ministeris Dr. Purickis, Teisingumo Min. Karoblis, Susis. Min. Galvanuskas, p. p. Smetona, Krikščionas, Komeris, kun. dr. Mallauskas ir p. Janulaitis. Buvo svarstyta pagrindiniai konstitucijos dėsniai.

Iš Vilniečių gyvenimo.

— **Verčia rašyti prie Lenkijos.** Želigovskio valdžia ir agentai sugalvojo naują būdą prijungti Vilnių Lenkijai. Jie verčia gyventojus pasisakyti norį priklausyti Lenkijai, rinkti delegatus važiuoti Vašuvon pasisakyti norį priklausyti Lenkijai. Taip elgiasi su Švenčionių apskrities gyventojais, kurių dauguma lietuvių.

Vilnių nuo spalio 9 d. vadina ne «Srodkowa Litwa», bet tiesiog Lenkija.

— **Žada atstatyti iš vietų.** Eina gandų, kad lietuvius ir rusus geležinkelio tarnautojus pavarys iš vietų.

— **„Vilnių“ uždare.** Vidaus reikalų Dep-to direktoriaus įsakymu uždarytas lietuvių laikraštis „Vilnius“ ir konfiskuoti visi spalio mėn. 9 d. „Nowiny Wilenskie“ egzemplioriai.

Be to, „Vilniaus“ redaktorius, M. Biržiška, nubautas 100,000 lenkų markių pabauda.

— **Apiplėšė vaikų prieglaudą.** Spalio 3 d. po ilgos kratos lietuvių vaikų prieglaudoje Markučiuose vilniškė lenkų policija surekvizavo daugiau kaip pusantro tūkstančio prieglaudos ūkio prietaisų: kastuvų, kirvių ir kirkių.

— **„Odrodzenie“ vėl eina.** Spalio 8 d. vėl pasirodė vietos soc. liaudininkų organas „Odrodzenie“. Darydamas visų Želigovskio metų santrauką, organas išveda, kad ištisais metais reakcija Vilniuj labai triumfavusi. To laikraščio obalsis: Šalin lenkų lietuvių šovinizmas! Tegyvuoja ūkininkų solidarumas.

Lietuva ir užsienis.

— **Suomių atstovas Lietuvai.** Suomijos vyriausybė, pripažindama Lietuvą de jure, paskyrė p. Reino Sylvanderį atstovu Lietuvai. Suomių spauda ypatingu džiaugsmu ir pasitenkinimu sveikina Lietuvos nepriklausomybės pripažinimą, iškelia energingą Lietuvos kovą del nepriklausomybės ir nurodo Lietuvos pavyzdinga ekonomine padėti.

— **Pirmas Lietuvos jūrių laivas Suomiuos.** Elsinkų uostan atplaukė pirmutinis Lietuvos laivas „Kastytis“, veždamas grūdų. Suomų laikraščiai skelbia tą žinią, kad tai gyvai rodo, kaip arti vienas kraštas nuo antro, ir vėl lengvai seksiasi padaryti prekybos ryšių tarp Suomijos ir Lietuvos.

Užsieny.

— **Silezijos padalijimas.** «Matin» pranešimu Tautų Sąjungos Aukščiausios Tarybos nusprendimu Silezijoje lenkams priskiriama 81 nuoš. anglių produkcijos, 70 nuoš. geležies produkcijos ir visos cinko kasyklos.

— **Kova su badu.** Pavolgy, ypač Caricino gubernijoje eina įtemptas maisto surogatų gaminimas. Tūkstantinių žmonių minios eina į pelkes, stepus ieškoti šaknelių, suakmenėjusių kalkių, gipso, kreidos, kad turėtų iš ko gaminti duonos surogatus. Gilės pardavinėjamos po 70,000 rublių pūdai; duonos iš šaknių, bulvių, dynių žievių po 4,500 rub. svarui; šaknys parduodamos po 75,000 rublių pūdai.

— **Nepaprastas mokesnis už darbą.** Pranešimu iš Maskvos, visose stambesnėse Naugardo pramonės įmonėse imtasi mokėti už darbą žiūrint pragyvenimo minimumo: nuo 600,000 sovietų rublių ligi 1,000,000 sov. rub. per mėnesį. Ėmus taip mokėti, darbo našumas kai kuriuose įmonėse padidėjęs 8 kartus.

— **Lenkai nusileido.** Lenkų valdžia, spaudžiama bolševikų, sutiko išsiųsti ir Lenkijos ribų priešbolševikinių organizacijų vadus ir uždrausti visokią priešbolševikinę propagandą.

— **Bolševikų „demokratizmas“.** Sovietų Rusijos išsiuntinėta aplinkraštis, kuriuo draudžiama kurti privatinės mokomos mokyklos, į kurias dažniausiai patenka pasiturinčių tėvų vaikai.

— **Rygos lietuviai del Vilniaus įvykių.** Rygoje įvyko vietos lietuvių gausingas susirinkimas. Tartasi del Vilniaus įvykių. Išneštas protestas prieš barbaringą lenkų elgimąsi.

— **Sudegė latvių Seimo rūmai.** Spalio 17 d. sudegė Latvių Steigiamojo Seimo rūmai.

— **Prieš lenkus.** Socialdemokratų Konferencijoje Rygoje dalyvavo latvių, estų, suomių ir lietuvių atstovai. Pasirašyta konvencija prieš lenkus ir nutarta palaikyti ekonominius santykius su rusais.

— **Vokiečių sukilimas Silezijoje.** Aukš. Silezijoje vokiečiai koncentruoja ginkluotus būrius. Vokiečių selbtschutzto organizacijos apšaudė lenkų kaimą, pradėję naikinti telefono ir telegrafo vielas.

— **Atima orlaivius.** Vokiečių vyrų vyrų sutikus atiduoti Santarvei 250 civilių orlaivių, kurie buvo pastatyti įsigaliojus taikos sutarčiai. Tuo tarpu Vokietijoje sustabdytas visas orlaivių statymas, kol Santarvė įsitikins, kad vokiečių nusiginklavimas orlaivių atžvilgiu visai pabaigtas.

— **Amerika ir Vokietija.** Amerikos senatas atmetė vokiečių taikos pasiūlymą. Senatas nepiėmė Wolšo siūlymą Jungtinėms Valstybėms saugoti Vokietiją nuo neteisėtų puolimų. Hitchcock senate įrodinėjo, kad Prancūzijoje yra militarinė partija, kuri gali virsti tikru pavojumi pasaulio taikai. Lodge ir Root, respublikonų partijos šulai, įrodinėjo, kad pati Vokietija gali visai saugoti savo interesus.

— **Pabaltijūrio valstybės ir Rusija.** Pabaltijūrio valstybių konferencijoje dalyvausianti ir Rusija. Būsią svarstoma: muitų unifikacija, koperacija, linų, miško prekyba, posto mokesčiai, sutaukinimas geležinkelių tarifų.

— **Gorkis Suomijoje.** Žinomas rusų rašytojas Maksimas Gorkij sustojo Suomijoje. Čia jis derasi su Amerikos kapitalistų atstovais ir mokslininkais del išleidimo nuo 1919 m. neišleistų rusų mokslo rankraščių.

Oficialė dalis.

Atitaisymas.

„Kario“ 42 Nr. Oficialėj dalyj straipsnelyje „Del naujokų šaukimo“ 2-is skirsnyis atspausdintas klaidingai. Jis turi šiaip skambėti:

Visiems naujokams gimusiems 1901 metais, kurie bus priimti kariuomenėn einant įsakymu Kariuomenėi 228 Nr. 5 §, stojimą kariuomenėn atidėti ligi 1922 m. gegužės 1 dienos.

Pastaba. Stojimo atidėjimo taisyklė taikinti ir tiems, kurių broliai tarnauja kariuomenėj, kaip pašaukti.

Pamatas. 124 ir 125 str. (aiškinamas 23 str.) „Ustav o vojskoj povinnosti 1912 g.“ (6 §).

Įsak. Kar. 240 Nr.

Del geležinkeliu keliauti leidimų.

Paskutiniu laiku kariuomenės dalys pristato Susisiekimo skyriui daug nesunaudotų ir sugadintų „kariams keliauti leidimų“. Kadangi jų spausdinimas valdžiai atsieina labai brangiai, dalių vadams bei įstaigų viršininkams prižiūrėti tikslesnio „Kariams keliauti leidimų“ naudojimo. (3 §).

Įsak. Kar. 245 Nr.

Karių krautuvė.

Ekonominei karių Bendrovei apsiėmus aprūpinti kariuomenės dalis ir karines įstaigas rašomąja medžiaga sulyginant pigesnėmis kainomis, visoms dalims ir karinėms įstaigos centre ir provincijoje patartina visą rašomąją medžiagą pirkti iš Ekonominės Karių Bendrovės Karių krautuvės (Kaunas, Laisvės Alėja, 29 Nr.), kad tuo sumažinus rašinės išlaidas ir palaikius pačių karių organizaciją. (7 §).

Dar del brangenybės priedo.

Brangenybės priedo laisvai samdomiems Krašto Apsaugos Ministerijoms tarnautojams išmokėjimo žvilgsniais Panemunė ir Freda taikoma prie Kauno priemiesčių. (8 §).

Del pašalpų.

Įsakymas Kariuomenėi 233 Nr. pakeičiamas šiaip:

Papildant Lietuvos Kariuomenėi įsakymo 126 Nr. 5 § skelbiu žiniai ir vadovautis:

Papildomą vienkartinę 2 — 4 mėnesių algos pašalpą gauna ir tie laikantieji šeimyną mobilizuoti kariai: a) kurie įgijo karininko laipsnį mūsų kariuomenėje, ar tai del Karo Mokyklos baigimo, ar pasižymėjimo, ar kitos kurios priežasties, b) kurie įgijo karo valdininko laipsnį del tam tikrų egzaminų išlaikymo ir pakelti į tą laipsnį įsakymais Kariuomenėi. (11 §).

Prierašas. Tuo būdu „Kario“ 41 Nr. Oficialėj dalyj straipsnelio „Del pašalpų“ 1-is skirsnyis atpuola.

Įsak. Kar. 246 Nr.

Koks turi būti žinginės tankumas.

Visų dalių vadams įsakau, darant žinginės mokymus, laikytis greitumo — 120 žingsnių per minutą.

Pranešimai.

I.

Evangelikam pamaldos.

Spalių mėn. 30 d. sekmadienį 12 v. d. Kaune vietos Ev. Liuteronų bažnyčioje (ties Aleksoto tiltu) bus Evangelikų pamaldos Lietuvių kalba. Pamaldas laikys kariuomenės kapelionas kunigas Ad. Šernas.

II.

Visos Švietimo Komisijos gali atsimiti iš Karių Mokymo Dalies Bremo paveikslų albumų komplektą

Karių Mokymo Dalis.

Karo Mokslo Skyriaus leidinių sąrašas:

Eil. Nr.	Leidinių pavadinimas.	Kaina. auks. skat.	Pastabos
1	Atskaitomybės vadovėlis (ūkio srities).	5	—
2	Iš kulkosv. šaud. kursas.	1	—
3	Iš šautuvų šaud. kursas.	1	—
4	Pėstininkų rik. kom. ir terminai.	1	—
5	Pavyzdinga pusk. mokyklos prog. (1).	2	—
6	Laiko tarnybos statutas.	4	—
7	Pamokymas Liet. arm. virš.	1	—
8	Pėst. naujokų į 8 sav. išm. programa.	2	—
9	Puskarininkų mokyklos programa.	2	—
10	Vokiečių 98 m. šautuvas.	4	—
11	Pėstin. naujokų į 8 sav. iš. prog. (I).	1	—
12	Ką kiekvienas kareivis turi žinoti apie artileriją.	2	—
13	Drausmės statutas.	3	—
14	Igulos statutas.	4	—
15	Karo vald. kvostį programa.	1	—
16	Pėstininkų kova lauke.	1	—
17	Igulos statuto priedėlis.	1	—
18	Kultūros bei šviet. sek. progr.	1	—
19	Sausumos karo teisių ir būdų kodeks.	2	—
20	Laik. naujokų šauk. įstatai.	1	—
21	Vokiečių rankinė gran. su koteliu.	1	—
22	Instrukcijos autošoferiams.	5	—
23	Pareigų nustatymas ūkio srityje.	2	—
24	Uniformos pavyzdžiai.	3	—
25	Limpamosios ligos.	1	—
26	Azijos kolera.	1	—
27	Lyties ligos.	1	—
28	Plakatai: „Kareivi, saugokis šnipų“.	1	—
29	Blankai asmens liudymams.	—	50
30	Blankai telefonogramoms.	3	—
31	Karininkų Klūbų įstatai.	2	—
32	Karių Kalendorius 1921 m.	6	—
33	Kariškių kalend. 1920 m.	2	50

Eil. Nr.	Leidinių pavadinimas.	Kaina. auks. skat.	Pastabos
34	Skaitymo vadovėlis.	3	—
35	Mūsų Nepriklaus. šmeižikams.	—	50
36	Karas su bolševikais.	1	—
37	Sukilimas Lietuvoje.	5	—
38	Laiškas kareiviams (brošiūr.).	3	—
39	Jominių naktis.	1	—
40	Į kovą už žemę ir laisvę.	1	—
41	Saulei šviečiant.	1	—
42	Per kovą į laisvę.	1	—
43	Ar mes patys vald. ar kitų būsimame vald.	—	50
44	Iš neužmirštinios praeities.	2	—
45	Kareivių garbė.	1	—
46	Mūsų žinynas 1 Nr.	20	— nekar. 25 a.
47	„ „ 2 Nr.	25	— „ 30 „
48	Kariškas žodynėlis.	5	—
49	Knygoms iš knygyno išduoti bilietas.	3	—
50	Kariagos aidai.	5	—
51	„Kario“ plakatai.	5	—
52	Lauko knygutė.	3	—
53	Kas kiekvien. kar. žinotina.	1	—
54	Rikiuotės statutas.	5	—
55	„Maksimo kulkosvaidis“.	4	—
56	Karo nutarimų santrauka III knyga.	neparsid.	—
57	Vadovėlis sprogdintojams.	5	—
58	Vadovėlis felčeriams.	15	—
59	Knygelė «Futbolas».	4	—
60	Knygelės „iš bolševikų gadydynės Vilniuje“.	2	—
61	Knygelės „Karo meto etapų dėsniai“.	neparsid.	—
62	Pėstin. rikiuotės statuto papildymas.	1	—
63	Užrašų knygutė.	1	—
64	Vidaus tarnybos stat.	10	— nekar. 15 a.

Redakcijos atsakymai.

Felč. Ant. Šepetauskui. „Vadovėlis kuopų felčeriams ir felčerių mokiniams“ galima gauti Kr. Apa. Min. Spaudos Dalyje, kainuoja 15 auks.

B. Apirubiui. Su klausimu, kodėl siunčia tik po vieną egzempliorių „Lietuvos“ reikia kreiptis į jos redakciją. Be reikalo Tamsta manai, kad „Litwa“ yra lenkų laikraštis. Tiesa, jis rašomas lenkų kalba, bet yra lietuvių pažiūrų. Yra juk, lietuvių, kurie visai nemoka lietuvių kalbos, arba kad ir moka, tai labai menkai. Tokiems tas laikraštis ir skiriamas. Jeigu Tamstų kuopoje niekas nemoka lenkiškai, tai vertėtų tą laikraštį dalyti mokantiems lenkiškai vietiniams gyventojams, ypač tiems, kurie nemoka lietuviškai, yra sulenkėję. Beskaitydami „Litwą“ jie susiprastų kas esą. Ir tai labai būtų naudinga, nes padėtų mums kariauti su lenkininkais.

Adomaičiui. Viršininkų leidimas turėti ginklą išstojus iš kariuomenės nustoja galios. Jeigu Tamsta mažėmis ir tarnaudamas niekuo nesusiikaltai, tai žemės gausi.

J. Šimkevičiui. Galėtum.

J. Sakčikui. Tamstos laiška nusiuntėm į Spaudos Dalį, nes „Kario“ redakcija tų knygų turi tik vieną ir siųsti negali.